

גנזי המלך

ארבע נספות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

339

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"אם בפחתרת ימצא הגנב והפה ומת אין לו דמים"

ומשלם לאיש כמעשהו

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

יותר, יסבב מסובב כל הסיבות שלא יהיה לו לשלם וימכר בגנתו, שמלבד בזיון העבדות הרי זה דראון לדורות, שיש לו אשה ובנים מיוחסים ורבו מוסר לו שפחה והוא מוליד עבדים והם קוראים לו 'אבא', מה נורא הבזיון הרחמן יצילנו.

ויש מי שעונשו מעמיק ומשתרשת בו אהבה לשפחה ולבניו והוא נרצע לשהות בחברתם ובהגיע היובל הוא מגורש כאיש נכרי וזר ואסור בשפחה ומנוכר לילדיו. ויש מי שנידון בחמורה מכולן, שיש במעשיו שחיתות כה נוראה, עד שנגזר דינו שיהרגוהו במחתרת ו"אין לו דמים", לגנוב לא הספיק, קלוננו נתגלה והוא נענש במיתה, "פֶּלֶס וּמֵאֲזַנֵי מִשְׁפַּט לֵה" ("משלי טז יא), שהוא שליט בעולמו לעשות בו כרצונו, "כִּי כָל דְרָכָיו מִשְׁפָּט" ('דברים לב). (לקט שיחות מוסר).

"מצנת ה' ככה מאירת עינים"

(תהילים' יט ט), אם רק נתבונן במצוות ונתעמק בהן, יאירו באור מוסר התורה. נתבונן בהמון חילוקי הדינים שבעונש הגנב ונזכור ששופט כל הארץ עושה משפט ומשלם לאיש כמעשהו. 'גזלך; משלם את הקרן. וגנב שעושה במחשך מעשהו ומתחזה כאדם הוגן לפני הבריות וגונב את דעתם בסתר ואומר; 'מי רואני' הוא משלם כפל' ('בבא קמא' עט:). והטובח, או מוכר, משלם עוד יותר. ואמדה התורה את הבזיון שיש לגנוב שה ונושאו על כתפו והקטינה את תשלומיו.

בודאי הכל בדקדוק מן השמים לבחון חדרי לב ולשקול את עיוות המדות וחומרת המעשה ולסבב לאחד שיודה בקנס ויפטר ('בבא קמא' יד:) והאחר

יתחייב בקנס. ורעהו יטבח, או ימכור ויתחייב בד' וה'. והאחד ששחיתותו רבה

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בירוחם

"אם במחירת ימצא הגנב והכה ומת אין לו דמים"

תחתונה כזו, עד שימכור את כל מה שיש לו ולבסוף מוכר גם את עצמו.

ויש להתבונן מזה את מדת גדולת הנפש ורחבות הלב שהתורה מחייבת, לא כחסידות ושלמות עליונה, אלא כמצוה מחויבת לכל אדון שיקנה עבד, שאף שהעבד מחויב להתנהג כעבד לגבי אדונו וזהו כעונש על העבירה החמורה, בכ"ז חובת האדון גם לחטא שפל זה לקיים בו; **"פי טוב לו עמך"** ('דברים' טו), עד שיהיה כקונה אדון לעצמו וינהג בו כבוד, כאותו כבוד שהוא נוהג באחיו. ולגבי האדון חס מלהזכיר שם **"עבד"** אלא רק **"אחיק"**. צא ולמד; מה גדול הוא האדם הנברא בצלם, שהתורה מחייבתו במדת גדלות כזו, להכיר את עצמו וגם את חברו אף השפל ביותר בגדולה זו.

פרשת אמה העבריה היא פרשה מיוחדת לעצמה; אין זכר לשם שפחה, אלא אמה, כאם הבית. והאדון מצווה ליעדה לעצמו, או לבנו; **"ונאם... ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה"** ('שמות' כא).

ולא עוד; אלא שכל משפט הבנות כתוב רק בה ומשפטן נלמד ממה שכתוב בה. ומסתבר שאין מצות השילוח את עבדו ואמתו באדון המקיים את מצות העבד והאמה כמאמרה, שטוב לו עמו והוא כקונה אדון וגברת לעצמו. שהרי יתכן שטוב לו יותר לעבד שיהיה אצל אדונו, משיצא ממנו ויבקש לו דרך לבנות עולמו, אחרי שכבר קודם שנמכר לאדונו היה גברא ערטיילאי; **"ונלךש אין כל"** ('שמואל ב' יב) ואף אם אדונו יקיים בו מצות הענקה, עדין אין בזה כדי למצוא מחיה לו ולביתו. וע"כ, שהשחרור אינו אלא משום מעלה רוחנית ולא משום הנאה גשמית כלל. והלא מפני כן, העבד מתחנן שלא ישחררו אותו **והוא אומר;**

"אָהבתי את אֲדֹנָי" ('שמות' כא). אף שלכאורה הוא היפך מנהגו של עולם, שכל העבדים מוסרים נפשם לברוח מאדוניהם ואילו העבד הזה מתחנן בתחנונים שלא ישחררוהו. ובאה התורה עצמה ומשיבה שאין להתפלא על זה, **"פי טוב לו עמך"** ולכן אוהב הוא את אדונו ובוחר לנפשו מצבו זה בחייו יותר מכל מצבים אחרים שימצא אחרי שילוחו. אך באמת דוקא משום זה, צינתה התורה לרצוע את אזנו וכמ"ש ('קידושין' כ"ב:); **"אמר הקב"ה; "אזון ששמעה על הר סיני בשעה שאמרתי; "פי לי בני ישׂראל עבדים עבדי הם"** ('ויקרא' כה) **ולא עבדים לעבדים. והלך זה וקנה אדון לעצמו ירבע'** ע"כ. **כלומר;** טענה חמורה היא על העבד שהוא רוצה בעבדות, מפני שהוא מעדיף את מצבו החומרי ועניניו הגשמיים שהם טובים בעבדותו, על הפחיתות הרוחנית שיש בזה, עד כדי כך שהוא מותר בשפחה כנענית. ואף כי שמעה אזנו; **"פי לי בני ישׂראל עבדים"** **ולא עבדים לעבדים.** הוא הולך וקונה אדון לעצמו.

אתה ישן על גבי מוכין והוא ישן על גבי התבן. מכאן אמרו; כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו' ('קדושין' כ).

וכתבו בתוס'; וקשה; 'מאי כקונה אדון? די להיות כאדונו. ויש לומר כדאיתא בירושלמי; דפעמים אין לו אלא כר אחד, אם שוכב עליו בעצמו אינו מקיים; "פי טוב לו עמך" ואם אינו שוכב עליו וגם אינו מוסרו לעבדו, זו מדת סדום. נמצא שעל כרחו צריך למסור לעבדו. והיינו; אדון לעצמו' עכ"ל התוס'. הרי שהעבד על פי מצות התורה אינו נשבר ונדכה כלל, אלא דינו להיות שוה לאדונו בהשוואה גמורה. ואם אין ביד אדונו להשוותו, אז מחויב להעדיף את העבד על עצמו ואז יהיה העבד נראה כאדון והאדון כעבדו. ונמצא שבהנהגה עולה חיוב מצוה זו על מצות **"ונאָהבתי לרַעַךְ כַּמוֹךְ אֲנִי ה'"** ('ויקרא' יט יח). שברעך הלא **"כמוך"** דוקא. ואם אי אפשר לו להשוותו כמוהו הלא הוא קודם ('בבא מציעא' סב.).

ובעבדו אינו כן! אלא העבד קודם. **והטעם;** נראה שב"רעך" המצוה היא אהבה. ו"כמוך" הוא רק שיעור עד כמה הוא מחויב, לכן אינו מחויב אלא **"כמוך"** ולא יותר. אבל בעבד עיקר המצוה היא ההשוואה אליו, שלא ירגיש העבד פחיתות ולא יבוא לידי נחיתות, לכן **"עמך"** הוא העיקר ואם אי אפשר להיות **"עמך"** העבד קודם.

ולא רק על צרכיו ההכרחיים הזהירה התורה, אלא גם על כבודו. **וכמו ששינינו במכילתא; "פי תקנה עבד עברי,"** **יכול תקראנו עבד לשום בזיון? ת"ל;** **"אחיק!"** ע"כ. הרי שהקפידה תורה על כבודו והזהירה את האדון שלא יזלזל בכבודו ולא יראה בהנהגתו עמו שהוא **"עבד"**, אלא יראה שהוא אחיו. ומה שקראתו התורה **"עבד"** לא ביחס אל האדון אליו, אלא כלפי עצמו של העבד. **וכמ"ש שם במכילתא; 'יכול אף הוא ינהג עצמו באחיה? ת"ל;** **"עבד!"** **התורה קראתו "עבד" בעל כרחו' ע"כ.**

הרי שבאמת עונש גדול הוא לאדם שנמכר לעבד והוא עונש על עבירה חמורה. **וכדתניא ב'קידושין' שם; 'כמה קשה אבקה של שביעית? אדם נושא ונותן בפירות שביעית, לסוף מוכר את מטלטליו ולא באת לידו עד שמוכר את עצמו' ע"כ.** ולפיכך העבד הוא עצמו, עליו לקחת מוסר מעבדותו וגם להרגיש את עבדותו ואף שמהאדון אינו חש בזה כלל, כי טוב לו עמו והוא גם זהיר בכבודו בתכלית הזהירות, מ"מ הוא עצמו צריך ליסר את נפשו, כדי שישוב בתשובה ויכפר על עונו שגרם לו שיבוא לדיוטא

"פי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשבעת יצא לחפשי חנם" ('שמות' כא ב)

אחרי סיום הפרשיות של מעמד הר סיני וקבלת התורה, התחילה התורה במצות עבד עברי ואמה עבריה. ולכאורה מה ראתה התורה להתחיל דוקא במצוה שאינה שכיחה ואינה רגילה כ"כ כשאר המצוות של משפטי הנוזיקין האמורות אחריה? והנה בהפטרה ציינו חז"ל את הפרק ב'ירמיה' לד המדבר במצוה זו;

"פה אמר ה' אלקי ישׂראל אֲנִי כִרְתִי כְרִית אֶת אֲבוֹתֵיכֶם בְּיָוֶם הַזֶּה אֲנִי מֵאֲרָץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים לְאֹמֶר: מִן שְׂבַע שָׁנִים תִּשְׁלַחוּ אִישׁ אֶת אֲחִיו הָעִבְרִי אֲשֶׁר יִמְכַר לָךְ וְעַבְדְּךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וְשִׁלַּחְתּוּ חֲפָשִׁי מֵעִמְךָ וְלֹא שָׁמְעוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֵלַי וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם: וְתִשְׁבּוּ אִתָּם הַיּוֹם וְתַעֲשׂוּ אֶת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי לְקֹרֵא דְרוּר אִישׁ לְרַעְהוּ וְתִכְרְתוּ כְרִית לִפְנֵי בֵּית אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו: וְתִשְׁבּוּ וְתִחַלְלוּ אֶת שְׁמִי וְתִשְׁבּוּ אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ אֲשֶׁר שִׁלַּחְתֶּם חֲפָשִׁים לְנַפְשָׁם וְתִקְבְּשׁוּ אִתָּם לְהִיֹּת לָכֶם לְעַבְדִּים וְלִשְׁפָחוֹת: לָכֵן פֶּה אָמַר ה' אִתָּם לֹא שָׁמַעְתֶּם אֵלַי לְקֹרֵא דְרוּר אִישׁ לְאֲחִיו וְאִישׁ לְרַעְהוּ הִנְנִי קֹרֵא לָכֶם דְרוּר נָאִם ה' אֵל הַתְּרַב אֵל הַדְּבָר וְאֵל הַרְעָב וְנָתַתִּי אִתְּכֶם לְזַנְעָה {לְזַנְעָה} לְכָל מַמְלֹכוֹת הָאָרֶץ: וְנָתַתִּי אֶת הָאֲנָשִׁים הָעִבְרִיִּים אֶת כְּרִיתִי אֲשֶׁר לֹא הִקִּימוּ אֶת דְּבָרֵי הַכְּרִית אֲשֶׁר כְּרִיתוּ לִפְנֵי הַעֲגָל אֲשֶׁר כְּרִיתוּ לְשָׁנִים וְנַעֲבְרוּ בֵּין כְּתָרֵי: שָׂרֵי הַיְהוּדָה וְשָׂרֵי יְרוּשָׁלַם הַסָּרְסִים וְהַכְּהֹנִים וְכָל עַם הָאָרֶץ הָעִבְרִיִּים בֵּין כְּתָרֵי הַעֲגָל: וְנָתַתִּי אִתָּם בְּיַד אֲבִיבָהֶם וּבְיַד מִבְּקָשֵׁי נַפְשָׁם וְהָיְתָה נִבְלָתָם לְמֵאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבִהֵמַת הָאָרֶץ: וְאֶת צַדִּיקָהּוּ מְלַךְ הַיְהוּדָה וְאֶת שָׂרֵי אֶתָּן בְּיַד אֲבִיבָהֶם וּבְיַד מִבְּקָשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד חֵיל מְלַךְ בְּגַל הַעֲלִים מֵעֲלֵיכֶם: הִנְנִי מַצְנֵה נָאִם ה' וְהַשְׁבַּתִּים אֵל הָעִיר הַזֹּאת וְנִלְחַמוּ עָלֶיהָ וְלָכְדוּהָ וְשָׂרְפָהּ כַּאֲשֶׁר נָתַתִּי עָרֵי הַיְהוּדָה אֶתָּן שְׂמָמָה מֵאִין יִשָּׁב" ('ירמיה' לד)

ומה גרם לכל התוכחה האימה הזו על ישראל? להשיב נבוכדנצר הצר הצורר וילכוד את העיר וישרוף המקדש באש, הלא זה כבישת העבדים אחרי ששלחום לנפשם? אמנם מה החומר בעבירה זו יותר משאר העבירות שבתורה?

והנה; במושכל ראשון רואים אנו בזה חטא חמור של בין אדם לחברו, שהוא משעבד את חברו כעבד פחות ושפל, נפשו מרה לו על גורלו המר והוא נמצא תמיד במצוקה נפשית, אולם לא כן הוא בעבד עברי **שאמרה התורה;** **"פי טוב לו עמך"** ('דברים' טו טז) ובא הפירוש בזה; **"עמך" במאכל. "עמך" במשתה. 'שלא תהא אתה אוכל פת נקיה והוא אוכל פת קיבר. אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש.**

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

דלת ומזוזה שהיו עדים במצרים בשעה שפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות ואמרתי: "פי לי בני ישקאל עבדים ולא עבדים לעבדים והלך זה וקנה אדון לעצמו, ירצע בפניהם" ע"כ.
 הרי שכל חומר העבירה באמירת; **"אֶהְיֶה אֶת אֲדֹנָי"**, הוא הפגיעה ביציאת מצרים, שעיקרה; **"פי לי בני ישקאל עבדים"**. ובוה מובן למה דוקא אבקה של שביעית, היא הגורמת שימכור את עצמו, כי גם שביעית יסודה הוא אדנות ה' וגם היא תלויה ביציאת מצרים. ולכן נענש ב'מדה כנגד מדה' למכור את עצמו לעבד. ומתוך כל הדברים נפתרת השאלה, למה בחרה התורה במצות העבדים כמצוה ראשונה אחרי מתן תורה? כיון; שהיא המצוה בפועל לקיום תכלית של יצי"מ ומתן תורה; **"פי לי בני ישקאל עבדים" ולא עבדים לעבדים.** (דליות יחזקאל). ■

לקנות ישראל לעבד ולזה למכור את עצמו בשיעור מסוים, כדי שיוסר על חטאו וע"י כך ישוב מחטאו וישוב לביתו ולמשפחתו. אבל יותר משיעור זה ולאחר שכבר עבד שש שנים, יצא לחפשי בשביעית וישוב להיות עבד ה'. ואם האדון אינו עושה כן ואינו משלחו לנפשו, הוא עוקר בזה את אבני השתיה של יציאת מצרים ומתן תורה. ולפיכך; היא עבירה מן החמורות ועונשים קשים ומרים כרוכים בתוכה זו, עד לידי חרבן האומה וחרבן הארץ והמקדש. ומה נראה שכמה מן המצוות הנראות כמצוות של בין אדם לחברו, הן אמת, של בין אדם למקום. וגם העבד הבוחר בעבודתו ואינו רוצה להשתחרר, גם הוא נתבע בתביעה חמורה זו התלויה ביציאת מצרים. וכמ"ש (קידושין' כב); **"ר"ש ב"ר, היה דורש את המקרא הזה כמין חומר; "מה נשתנה דלת ומזוזה מכל כלים שבבית? אמר הקב"ה;**

ולפיכך ירצע וישאר בעבודתו עד היובל. יסוד זה מוציא מדעתם של טועים, גם אלה המוקירים את התורה, שחושבים זאת לתפארת תורתנו הקדושה, שכלול בה חוק של שילוח עבדים כבר מדורות קדומים, זו היא טעות גדולה וחמורה, כי אין תפארתה של תורתנו הקדושה במצות שילוח עבדים, אלא בדין העבדים, שחייב האדון להעבד והאמה עולה על כל דמיון שכל האנושי, עד כדי כך שמצות שילוח עבדים הוא חיוב וחוב להאדון והעבד יחד, שאין העבד רוצה בשילוח יותר משהאדון אינו רוצה לשלחו. אמנם יסוד המצוה הוא ביסודי התורה והאמונה והיא תלויה לגמרי ביצי"מ ומתן תורה, שכל עיקרם אינו אלא חירות נפשית. וכל תכליתם היא; **"פי לי בני ישקאל עבדים" ולא עבדים לעבדים.** והמצוה של שילוח עבדים היא, שלא יחזיק עבד ה' לעבד עצמו. והתורה התירה

פרשת 'משפטים'

"אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס"

מי הוא העד חמס?

ציית אח"כ למה שהיא שמעה? אומר בעל חידושי הרי"ם זצ"ל; מסתבר, כי באם לא ציית למה ששומעים, הרי מוטב יותר לא לשמוע מלכתחילה. בעד שמיעה כזו על מנת שלא לציית, ראוי לרצוע את האוזן.

הדין. וא"כ הרי חסד הוא זה שמראים מקודם את המקל והרצועה. **"וְהָאֱלֹקִים עֲשֵׂה שִׁירָאוּ מִלְּפָנָיו"** (קהלת' ג) השי"ת ברא את הרעה כדי שיראו מלפניו ולא יהא צורך לנצל את הרעה. (סדור של שבת)

"נֹאֲלֶה הַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר תִּשִׂים לַפְּנֵיהֶם" (שמות' כא)

'יש לעובדי כוכבים שופטים. ויש לישראל שופטים. ואין אתה יודע מה ביניהם? משל לחולה שנכנס הרופא אצלו לבקר. אמר לבני ביתו; "האכילוהו כל מה שהוא מבקש". נכנס אצל אחר, אמר להם; "הזהרו בו, שלא יאכל דבר פלוני". אמרו לו; "לראשון אמרת, שיאכל מה שירצה. ולשני אמרת, שלא יאכל דבר פלוני!?" אמר להם; "הראשון אינו לחיים, לפיכך אמרתי שיאכל כל מה שירצה. אבל זה שהוא לחיים, אמרתי; הזהרו בו". כך לעובדי כוכבים שנפרשים ואינן עוסקים בתורה ואינן עושין אותה. שנאמר; **"גַּם אֲנִי נִתְּתִי לְעַם תְּקוּם לֹא טוֹבִים" (יחזקאל' כ כה). אבל המצוות, כתיב בהן; **"אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאֱלֹהִים נְחִי פְקֹם"** (יחזקאל' כ יא). (מ"ר שמות ל כב). אומר רש"י; **"אלה כלי הדיינים, מקל ורצועה לרדות בהם"**.**

"אם יקום וְהִתְהַלֵּךְ בְּחוּץ עַל מִשְׁעַנְתּוֹ וְנָקָה הַמִּפְּהָ" (שמות' כא יט)

"וְהִגִּישׁוּ אֲדָנָיו... אֶל הַדֶּלֶת אוֹ אֶל הַמְּזוּזָה וְרִצְעוּ אֲדָנָיו אֶת אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ" (שמות' כא ו)

אמנם המזיק משלם בעד הכל; נזק, צער, ריפוי, שבת ובושת. אולם הרי גרם לניזוק גם ביטול תורה ותפילה בעת מחלתו. ומי אפוא ישלם את ההפסד הזה? ואכן שבר זה נשאר כמעמסה תמידית על המכה ולעולם איננו יכול להיטהר מכך. במה דברים אמורים? רק אם אמנם עוסק המוכה בתורה ובעבודה בקומו מחליו, אבל **"אם יקום וְהִתְהַלֵּךְ בְּחוּץ עַל מִשְׁעַנְתּוֹ"**, שהוא הולך בטל בחוצות ולא זו בלבד שאיננו מצטער על אשר החסיר בעת מחלתו ואינו שואף למלא את החסר, אלא שהוא עוד מתבטל בחוצות, הריהו מוכיה בזה, שהמכה לא גרם לו שום ביטול תורה ועל כן **"וְנָקָה הַמִּפְּהָ"**. (כ"ר הצב"ל)

בעניין זה שואלים חז"ל; **'מה ראתה אוזן להרצע מכל שאר האיברים שבגוף? משיב על כך התנא ר' יוחנן בן זכאי; 'אוזן זאת ששמעה על הר סיני "לא תגנב" (שמות' כ יג) והלך וגנב, תרצע'. (ע"פ רש"י). על מאמר זה העיר האדמו"ר רבי אברהם מרדכי מגור; לא מקרה הוא, שהאוזן לא קלטה כראוי את הצו האלוקי **"לא תגנב"**. הדעת נותנת, שאוזן זאת שמעה הרבה דברי ליצנות וניבול פה. ובידוע, ש'ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות'. משום כך צייתה התורה, שאיש זה ירצע באלית אוזנו. **שכן אמרו חכמים;** שאליית האוזן נבראה כדי לכוף אותה לפנים האוזן ולהימנע בכך משמיעת דברים אסורים. והרי איש זה לא נהג כן באלית אוזנו ולכן תרצע. בעצם מה אשמה האוזן אם האדם לא**

מה צורך היה להראותם זאת תחילה? והלא תספיק השעה כאשר יהיו נזקקים לכך? ברם; תמיד יש להראות לבני ישראל מלכתחילה שקיימת מידת הדין בעולם, כדי שיהו מתיראים לעשות רע וממילא לא יהא צורך להשתמש במידת

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

3 >>> המשך מעמ' 3

"כי יתן איש אל רעהו פסח או כלים לשמר ונגנב מבית האיש אם ימצא הגנב ישלם שנים. אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלקים" (שמות' כב ו')

"כי יתן איש" כאשר השי"ת שנקרא "איש", נותן "אל רעהו" אל היהודי, שהוא בבחינת "רעהו" ("רעהו ורעהו {נרע} אביה אל תעזב" [משלי' כז]). "פסח או כלים", את כל הצטרפויות החומריות והגופניות "לשמר" כדי שישמרם ויחזיקם בקדושה ולבסוף "נגנב מבית האיש" הוא פוגם, הוא מקלקל את אבריו ואת כספו ועל ידי כך הוא מוציא את כל זאת מתוך הקדושה. הרי "אם ימצא הגנב", אם בעת נתנו דין וחשבון על מעשיו ימצא, שהוא עדין אשם ולא עשה תשובה, אזי "ישלם שנים", הריהו נענש עונש כפול לפי חטאו ("פי לקחה מיד ה' פפלים ככל חטאתיה" [ישעיה' מ]). אבל "אם לא ימצא הגנב" אלא מתברר שעשה תשובה מיד, אזי "ונקרב בעל הבית אל האלקים", ע"י תשובתו הריהו מתקרב "אל האלקים" עוד יותר מאשר לפני החטא, שכן "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד". (חתם סופר' בשם רבו ר' נתן אדלר זצ"ל)

"כי תצא אש ומצאה קצים ונאכל גדיש או הקמה" (שמות' כב ה')

'אין פורענות באה, אלא בשביל רשעים. ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים' ('בבא קמא' ס) באמת כשבאה פורענות לעולם, הריהי מופנית בעיקר נגד הרשעים, "ומצאה קצים". ברם; כל זמן שקיימים צדיקים הרי זכותם עומדת ומגינה שהפורענות לא תוכל לבוא. לפיכך; אם הפורענות מוכרחה בכל זאת לבוא, מסלקים תחילה, לגודל הכאב את הצדיקים, למען לא תוכל זכותם לעכב את הפורענות "ונאכל גדיש או הקמה". (פרדס יוסף')

"וכי ישאל איש מעם רעהו... אם בעליו עמו לא ישלם" (שמות' כב יג')

כל אדם קיבל את נשמתו ואת חייו בהשאלה מן השמים, על מנת שישתמש בהם לטובה. והרי שואל חייב אפילו באונסין וא"כ; כיצד יכול אדם לפטור את עצמו מן העברות שהוא עושה באונס, או בשוגג? רק כאשר "בעליו עמו", שהוא

זוכר תמיד את השי"ת ומקבל על עצמו עול מלכות שמים, אזי "לא ישלם". הוא אשר אמר דוד המלך; "אחת שאלתי מאת ה'" ('תהילים' כז ד). הרי נשמה אחת ויחידה זו רק שאלתי אותה מאת הבורא, א"כ קיים החזשש פן אתחייב אפילו באונסין, אך מכיון ש"אותה אבקש שבתי בבית יהנה כל ימי חיי", ששאפתי תמיד להתקרב אל השי"ת ולהיות עמו, הרי זה אפוא שאילה בבעלים. (הרבי בונים מפשיסחא זצ"ל)

"ונשיא בעמך לא תאר" (שמות' כב כז)

לדאבון הלב רגילים בני אדם לבקש חסרונות וצדדים שליליים אצל המנהיגים העומדים בראש העם. כל החשדות, הקובלות והטענות, מופנים כלפיהם. אפילו משה רבנו נחשד בעיני רבים מן העם, במעשים גרועים ביותר. לפיכך; נתנה תורה ציווי מיוחד, שלא לבזות ולא לקלל את הנשיא, המנהיג את העם.

אמרו חכמינו לגבי חמץ; 'שלך אי אתה רואה, אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה'. לעולם אין אדם רואה אצל עצמו שום חמץ ('חמץ' הוא סמל הרע), אבל רואה הוא תמיד חמץ אצל אחרים ובמיוחד אצל 'גבוה', אצל מנהיגי העם בעלי המעמד הגבוה. ('הדרש והעיון')

"מלאכתך ודמעתך לא תאחר בכור פניך תתן לי" (שמות' כב כח)

אמרו חכמינו; כי בעון נדרים שלא שולמו, מתים בנים. זהו מה שמרמות כאן התורה; "מלאכתך", גם מה שאתה נודר בזמן שאתה מלא ושבע, "ודמעתך" וגם מה שאתה נודר בעת צרה, מתוך דמעות וצער, "לא תאחר" מלשלם את הנדר, שאם לא כן הרי "ככור פניך תתן לי", תהא חייב לתת לי את בניך. ('זית רענן')

"ואנשי קדש תהיו לי" (שמות' כב לו)

מכאן שצריך להיות מקודשים ופרושים להקב"ה. יש להיזהר שלא לאכול מאכל שיש בו אפילו ספק לגבי כשרותו, שאז פוגם בציווי של "ואנשי קדש תהיו לי". אדם שאוכל מאכל כשר, הקב"ה מחזיק אותו כודאי שלו, "תהיו לי". אך אם אוכל דבר שאינו כשר, הקב"ה אומר;

שאינו נכלל בגדר "תהיו לי" חלילה. וממילא גם כשאוכל דבר שהוא ספק כשר, הרי שהקב"ה מחזיק ממנו בספק "תהיו לי". ידוע שהמתרחק מתאוויו לשם שמים, יכול אפילו ב'שב ואל תעשה' להגיע למדרגות עצומות. ('דברי מרדכי')

"אל תשת ידך עם רשע לקחת עז חמס" (שמות' כג)

אם מקיים אתה מצוה והנך מצרף לך שותף לאותה מצוה את היצר הרע; בזה שאתה מקיימה מתוך נגיעה, בשביל כבוד, או ממון, דע לך איפוא שהוא היצר הרע, יהיה אח"כ ל"עז חמס", שיחמוס ממך את המצוה הזאת. כפי שאמרו חז"ל; 'יורד ומסטיין, עולה ומקטרג'. בתחילה הוא מסית את האדם לעשות רע ואח"כ הוא מקטרג עליו בשמים ומוכיח, שאפילו מצוותיו אין להם כל ערך. ('נועם אלימלך')

"לא תהיה אֲחֵרֵי רַבִּים לְרַעַת וְלֹא תַעֲנֶה עַל רֵב לְנִטְת אֲחֵרֵי רַבִּים לְהַטֵּת" (שמות' כג)

"וְלֹא תַעֲנֶה עַל רֵב"; עַל רֵב. שֶׁאֵין חוֹלְקִין עַל מוֹפְלֵא שֶׁבְבִי"ד (רש"י).

דעתו של המנהיג הגדול, מופלא שבבי"ד גדולה היא מדעתם של המוני העם הפשוטים. לפיכך; חייב הרוב להכנע תחת דעתו. בעיר אחת נתחברו אנשים שפלים מבני ההמון והתמרדו נגד הרב וראש הקהל, על אשר הם מנהלים את כל עניני הקהל, כגון; תלמוד תורה, מקוה, כשרות וכו', מבלי להתייעץ גם אתם. "רבי! טען אחד מהם בחוצפה כנגד הרב; "הלא גם התורה אמרה; "אֲחֵרֵי רַבִּים לְהַטֵּת"? השיב לו הרב ואמר; "פעם נתאספו כל מאתים ארבעים ושבעת אברי הגוף ובאו בטענה כלפי הראש, על אשר הם אינם אלא כמשרתים לפניו, מעולם אינו מתייעץ איתם, אינו שואל לדעתו של אף אחד מהם, כי אם הוא עצמו מחליט הכל וכל הנראה בעיניו הוא מצוה לעשותו. היתכן? טענו כנגדו. והלא אמרה תורה; "אֲחֵרֵי רַבִּים לְהַטֵּת"! ולא שתהיה אתה רודן עלינו. אמר להם הראש; פסוק זה שבתורה מכון כנגד הסנהדרין, ששם ישבו שבעים ואחד ראשים ולכן היה צורך לשאול לדעתו של כל אחד ואם נתגלעו חילוקי דעות היו פוסקים לפי הרוב. אבל אתם, הרי אין ביניכם אף ראש אחד, כי אם כל "זנב" רוצה לחוות דעה, על כגון דא לא נאמר: "אֲחֵרֵי רַבִּים לְהַטֵּת".

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

(מובא ב'מענה של תורה')

רק בדבר שאינו ברור, העשוי לנטות לצד זה, או לצד אחר, יש להטות אחר הרוב, אבל דבר ברור הנעלה מכל ספק, אינו כפוף להכרעת הרוב. לפיכך לא יטו בנ"י לעולם אחרי רוב העולם ביחס לאמונה. ('החתם סופר')

"מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחֶק" ('שמות' כג ז)

שנו רבותינו ב'מסכת עדיות' (ח ז); 'אין אליהו (הנביא) בא... אלא לרחק המקורבין בזרוע ולקרב המרוחקין בזרוע'. מאמר זה של התנא רבי יהושע בן חנניה, רב בו הסתום מן המפורש. וחכמי ישראל הסבירוהו בפנים שונות ע"פ דרכי הפרד"ס (פשט, רמז, דרש, סוד). אחד הפירושים הנאים, הממזג כל יסודות הפרד"ס, מובא משמו של האדמו"ר רבי אברהם יששכר מראדומסק, בעל 'חסד לאברהם'. **כידוע;** מרוחקות אותיות **א מ ת** זו מזו מרחק רב. ולעומת זאת סמוכות ומקורבות אותיות **ש ק ר** אחת לרעותה. בזמן הזה עולמנו אחוז בזרועות **השקר** ומתרחק הרבה מן **האמת**, כי מטבע הדברים מעדיף האדם להלך בדרך הקלה והסלולה, ששכרה הגשמי בצדה, מלבדור לו דרך קשה בעמל וביגיעה, שאין הנאה מיידית מזומנת לו על כך. באים אפוא חז"ל ומבשרים לנו; שלעתיד לבוא כשיופיע אליהו הנביא ויבשר לנו על הגאולה השלמה של ישראל, יתקרבו **'המרוחקין'** (אותיות **א מ ת** המרוחקות) ויהיה עולם שכולו אמת. ולעומת זאת יורחקו **'המקורבין'** (אותיות **ש ק ר** המקורבות) ויבוא הקץ על עולם השקר, שהיה מאחז כל הימים את הבריות בקסמי שווא.

הצדיק רבי מנחם מקוצק אמר פעם לחסידיו; נאמר; 'אָמַת מְאָרְזֵי תִצְמַח' (תהילים' פה יב). אבל עליכם לדעת, ששום דבר בעולם אינו צומח, אם אין זרעים אותו תחילה באדמה. ו"זרע האמת" אינו אלא השקר. לאחר שקוברים את השקר עמוק באדמה, צומחת ועולה האמת. ('פרפראות לתורה') **האדמו"ר רבי רפאל מברשד;** (גדול תלמידיו של רבי פנחס מקוריץ) היה מפרש

את אזהרת **הכתוב; 'מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחֶק'** הימנע מדיבורים מיותרים כדי שתתרחק מן השקר. כי הדיבור שלא לצורך מביא לעתים לידי שקר. ('פרפראות לתורה')

הגאון ר' יוסף דוב סולוביצ'יק מבריסק; נשאל פעם על ידי אחד מתלמידיו **נאמר; 'אָמַת מְאָרְזֵי תִצְמַח'**. ואם אמנם האמת צומחת ועולה בשפע רב מן האדמה הזרועה, מדוע מועטים כ"כ בעולם אנשי אמת? **השיב ר' יוסף דב בחיוך לשואל;** "כדי להשיג את האמת העולה מן האדמה, צריכים להתכופף במקצת. וטבעם של רוב בני האדם הוא, שאינם מוכנים לכופף עצמם למטה משיעור קומתם הרגילה." ('פרפראות לתורה')

הגאון רבי יהונתן אייבשיץ רבה של פראג במאה ה"ח, **נשאל פעם ע"י אחד ממקורביו;** מדוע שונה כ"כ תגובת בעלי הדין בדיני ממונות מתגובתו של בעל שאלה, באיסור והיתר? הנה פונה אדם לרב בשאלה חמורה של איסור והיתר וכאשר הרב פוסק לחומרה, מקבל עליו השואל את הדין בלא עוררין ואפילו מפסיד בשל כך מאה דינר, לעומת זאת מציינו מעשים שבכל יום, שאדם עומד עם חברו לדין וכאשר יוצא חייב אפי' בשוה דינר אחד, מסרב הוא לעתים לציית לפסק הדין ולרוב בא בטרוניה עם הרב ואפי' ה'שלחן ערוך' עצמו אינו יוצא נקי מלפניו? **הדברים כאן כפשוטם השיב רבי יהונתן בחיוך לשואל;** "בשאלת איסור והיתר, גם אם השואל מפסיד ממון רב לא אכפת לו הדבר, כיון שאדם אחר אינו נשכר מכך מאומה. ואילו בדיני ממונות; כל אמת שבעל דין אחד מפסיד ממון כלשהו, נשכר מכך יריבו בדין. ועל כגון זה, צרה ביותר עינו של אדם." ('פרפראות לתורה')

רבי שמעון וולף רוטשילד; היה בנו של קארל מאיר רוטשילד מנאפולי ונכדו של מאיר אנשל רוטשילד, מייסד הבנק הראשון של בית רוטשילד בפרנקפורט דמיין. כל ימיו חי בעיר מולדתו פרנקפורט וניהל שם את עסקי הכספים של המשפחה, אך בצד עיסוקיו הכספיים, קבע עתים לתורה ותמך ביד רחבה בלומדי תורה. פעם הזמין רבי שמעון וולף מפולין סופר סת"ם, שהיה חסיד וירא שמים, כדי לכתוב למענו תפילין ומזוזות וגם ספר תורה לבית הכנסת שהתפלל בו. ישב הסופר

על עבודתו חודשים אחדים ומידי חודש קיבל מקופת הבנק של ר' שמעון וולף סכום הגון, כדי מחייתו על חשבון עבודתו. סמוך להג הפסח, ביקש הסופר לנסוע לעיירת מגוריו בפולין, כדי לעשות את החג עם בני ביתו. קודם נסיעתו נכנס אצל ר' שמעון וולף והגיש לו חשבון מפורט על עבודתו ועל יתרת הסכום המגיעה לו. ר' שמעון וולף נטל את דף החשבון מיד הסופר וקרא בו **לאמר;** 'בינאר קיבל כך וכך ומגיע לו כך וכך. בפברואר קיבל כך וכך ומגיע לו כך וכך'. וכן נרשמו הסכומים המגיעים לסופר בכל אחד מחדשי השנה. הושיט ר' שמעון וולף את דף החשבון לסופר וקרא **בנימת זעם;** היתכן, שסופר העוסק במלאכת הקודש אינו כותב את שמות החדשים העבריים, אלא מסדר את עניניו ע"פ מנין החדשים הנוצריים? והרי התורה צייתה אותנו: **'וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִזְכְּרוּ'** ('שמות' כג יג) ומרשי מצוה זו, מוטל עלינו להרחיק כל ענין של עבודה זרה, בין במעשה ובין בדיבור! הסופר ישב כהלום רעם נוכח דברי מארחו ומעבדו **ור' שמעון וולף הוסיף ואמר;** "הא לך כל מה שמגיע לך עד כה וגם תקבל סכום הגון להוצאות הדרך!" מיד גם הורה להשיב לסופר כל פרשיות התפילין והמזוזות ויריעות ספר התורה שהספיק לכתוב ושילה אותו לביתו. ('פרפראות לתורה')

"וּמְרָאָה כְּבוֹד ה' כָּאֵשׁ אֲכָלֶת" ('שמות' כד יז)

כאשר אדם מישראל רוצה לדעת, אם אמנם הוא עושה נחת רוח להשי"ת בעבודתו ואם באמת הנהו מרבה כבוד שמים, הרי הסימן המובהק לכך הוא, כשהוא מרגיש בקרבו התלהבות ולהט אש לעבודת השם. שכן אם נותנים לו מן השמים התלהבות, התעוררות ותשוקה לעבודת השם, הרי זו הוכחה שעבודתו מקובלת. **"וּמְרָאָה כְּבוֹד ה'"** המבחן לאדם. אם אמנם הוא רואה את כבוד ה' בעבודתו, הוא כ"**כָּאֵשׁ אֲכָלֶת"** אם הוא מרגיש בקרבו תשוקה לזהות כ"אש לעבודת השם. אבל אם הוא צונן ושוה נפש, הרי זה סימן שעבודתו רחוקה מלהיות לרצון. ('קדושת לוי') ■

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בנגבת זאב

אבידה

"כפי תפגע שור איבך או תמרו תעה קשב תשיבנו לו" ('שמות' כג ד)

וב'פרשת תצא' (דברים' כב א) כתיב: "לא תראה את שור אהיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם קשב תשיבם לאהיך" (דברים' כב). וכתב הרמב"ן ז"ל: 'הוסיף בכאן לומר "נדחים", כי תועה שתעה מדרכו ויוכל להטותו הדרך בלא עמל גדול ועתה הזכיר "נדחים" שברחו ממנו והרחיקו והזכיר שה הוא כעבד...'. עכ"ל. ומזה נוכל להתבונן, אם חסה התורה כ"כ על ממונו של ישראל, אפילו על חמורו, או שיו, שתעה והרחיק מן הדרך והחובה על כל אחד להטותו הדרך, כל שכן שצריך לרחם על הנפש הישראלית, שתועה מן הדרך, אפי' אם יצטרך עמל רב להשיבה. והנה ידוע דרשת חז"ל ('ב"מ' לא). עה"כ: "קשב תשיבם לאהיך", אפי' מאה פעמים'. ומזה נלמוד אף בענינו, שצריך לעמול אפילו מאה פעמים להטות את התועים אל הדרך הישרה, דרך ה'. ובאמת בזמננו, אפי' חוטאים גמורים מצוי ברובם שאינם להכעיס ח"ו, רק תועים

בדרך ע"י איזה פושעים שמתעים אותם מן הדרך. והרי הם ממש כשה אובד שאינו יודע איך לשוב אל בית בעליו ומצוה רבה לרחם עליהם ולהורותם הדרך הנכונה. וכמו שכתוב: "והודעת להם את הדרך ילכו בה" ('שמות' יח כ). והנה ישנם אנשים מבעלי תורה, אשר נתן ה' בהם חכמה ותבונה וראויים להקרא בשם 'רועי ישראל' ויש בכחם לרפאות שבר עמנו, להורותם הדרך הסלולה לה', אין להם לחשות בעת הזאת, שע"י השיים התועים בדרך, נעשים אבודים לגמרי בהמשך הזמן ודמם ידרש מהם. וע"ז רמז הנביא יחזקאל: "בן אדם הנבא... נא את האנחת לא בקשתם" ("נדרשתי את צאני מידם"). ואם הוא צופה ומביט על עיניהם ושומרם מלהלכד ברשת היצה"ר, שכרו גדול מאד. ויש שגר מיוחד לפרנסי ישראל לעוה"ב, כדאיאת ב'ספר' פ'ר' 'פנחס' והובא ברש"י על הפס' "ניקח את הושע" ('במדבר' כז) ע"ש. ('חפץ חיים' עה"ת).

ב'מעשי למלך' מביא בשם הגא' ר' מ"מ עפשטיין זצ"ל לפרש הכתוב ב'תהילים' קי"ט: "תעיתי קשה אבד פקש

עבדך". דהנה בגמ' ('מכות' כד.) 'אמר רב: "מסתפינא מהאי קרא; ונאבנתם בגוים" (ויקרא' כו לח). מתקיף לה ר"פ; דילמא כאבידה המתבקשת? דכתיב: "תעיתי קשה אבד פקש עבדך" (תהילים קיט). והביאור הוא דישנן שני מיני אבידות; ישנה אבידה, שאבודה מבעליה ומונחת דומם כאבן. כמו מי שאבד לו ארנק, בעל האבידה מחזר על אבידתו, אבל האבידה אינה מתבקשת. כלומר; אינה עוזרת לו מאומה למצאה. וישנה אבידה; שהיא בעצמה מתבקשת. כלומר; מסייעת היא לבעל האבידה למצאה כמו שה, אם אבד מהעדר, הרועה מחזר אחריו להשיבו אל העדר. וגם השה מצדו צועק בבדידותו ורוצה הוא למצוא את העדר ואת בעליו. וזהו שאמר דוד המע"ה על כלל ישראל, שהוא בבחינת 'אבידה המתבקשת': "תעיתי קשה אבד", כשה הצועק כשתעה ורוצה לשוב למקומו אזי יש תקוה, כי סו"ס יפגשו השה והרועה אחרי ששניהם צועקים ומבקשים זא"ז. כן הוא כלל ישראל, אפילו כשתעה, רוצה הוא להדבק בבוראו. וזהו בבחינת; "שובו אלי ואשובה אליכם" ('מלאכי' ג ז). ■

תורת אמת

בפרשת השבוע אנו קוראים; "נא אלה המשפטים אשר תשים לפניכם" ('שמות' כא) אומר רש"י הקדוש; 'כל מקום שנאמר; "אלה", פסל את הראשונים. "נא אלה" מוסיף על הראשונים. מה הראשונים מסיני, אף אלו מסיני'.

מאז ומעולם, אין לך מדינה מתוקנת שאין בה מערכת משפט, הכוללת בתי משפט, שופטים ומקומות שבהם לומדים ומשתלמים בעניני משפט. כמו כן יש מדינות רבות שיש להם בתי מחוקקים, שבהם יושבים בני אדם מלומדים וקובעים את חוקי המדינה. אעפ"כ אין כל השוואה בין חוקי ומשפטי התורה לבין משפטי הגוים. כל המתבונן בדבר יבחין מיד שחוקי התורה קיימים ועומדים עוד מאז 'בשנים פל יציר נבוא' ('סדור תפלה'), שהרי התורה קדמה לעולם תתקע"ד {974} דורות. ומאז ועד היום לא היה צורך לשנות כלום בדיני תורה, אפילו כקוצו של יו"ד. ומה שהתאים לאנושות לפני חמשת אלפים שנה, מתאים והולם את בני זמננו. חוקי התורה יכולים להתקיים בכל מקום בעולם ע"י בני כל הגילאים,

כלל וכלל. רק הקב"ה שברא את העולם יודע מה טוב באמת לברואיו ורק הוא יכול לחוקק חוקים שיהיו טובים לכולם בכל מקום ובכל זמן. מבחינה זו, אפילו חכמתם הגדולה של חכמי ישראל, לא היתה מספיקה כדי לחוקק חוקים כאלה.

מעשה ברב אחד שדיבר לפני קבוצה של סטודנטים בפר"ז. בסיום דבריו קם אחד השומעים ושאל; "ילמדנו רבנו, אנחנו לומדים כאן בקבוצה המעורבת גברים ונשים, בכל מקום שאנו מגיעים אין הפרדה בין גברים לנשים, בחנויות, בתחבורה הציבורית וכו'. רק במקום אחד יש הפרדה, בבית הכנסת. אני מבין שכאשר ניתנה התורה לפני שלשת אלפים שנה היה הדבר מקובל ולכן חוקי התורה מצוים על הפרדה. האם כיום לא היה ראוי לשנות חוק זה? הרי בחיים המודרניים אין זה מקובל?"

השיב לו הרב בחכמה ופתח דבריו בסיפור; "סוחר יהודי בעיירה קטנה, יצא מביתו אל יריד שנערך בעיר הגדולה. הוא ידע שעליו למהר להגיע ליריד, כי הוא נמשך זמן קצר מאד ואם יאחר הוא עלול

איש ואשה, נער וזקן. לעומת זאת חוקי הגוים משתנים מתקופה לתקופה, מארץ לארץ. די בהתארגנות של קבוצת אנשים המעוררת את דעת הקהל, כדי להשפיע ישירות על שינוי חוקים ישנים ועל חקיקת חוקים חדשים. דברים שבעבר נחשבו לבלתי מוסריים ולא חוקיים, הופכים בן לילה להיות מקובלים ומוסכמים.

הרד"ק בבארו את הפסוק; "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללויה" אומר; כמו שנאמר: "השמע עם קול אלקים" (דברים' ד לג). "ומשפטים בל ידעום הללויה" והמשפטים שנתן להם, לא ידעום שאר הגוים ולא גילה להם. כמו שנאמר; "ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת" (דברים' ד ח).

ההבדל בין משפטי התורה לבין חוקי העמים הוא עצום ורב. ומוכן שביחס למשפטי התורה אין חוקי הגוים ראויים להקרא כלל משפט "ומשפטים בל ידעום". שורש ההבדל הוא כמובן, היות התורה תורת ה', שהוא בורא העולם, השכל הנבדל והאצילי, שאין דומה לו

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

ולבסוף פסק לטובת היהודי. הגוי נדהם; "לפי איזה ספר חוקים דנת אותי?" שאל העגלון. "לפי דין תורה" השיב הרב. "הרי התורה ניתנה בקיץ", המשיך הגוי להתקיף את הרב "כיצד אפשר לפסוק על פיה על מקרה שאירע בחורף?" הסטודנטים שמעו את הסיפור בקשב רב ובסופו פרצו בצחוק רם על דברי השטות של העגלון. אז פנה הרב אל השואל ואמר לו; "בתפילת שחרית לשבת אנו אומרים; "פי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כִּיֹּם אֶתְמוֹל" (תהילים' צ ד). כלומר; אצל הקב"ה "אֶלֶף שָׁנִים" נחשבות כיום אחד. נמצא; שמבחינת הקב"ה נחשב כאילו שהתורה ניתנה לפני שלושה ימים". ('לקח טוב' חיים של תורה) ■

הדרכים השתבשו והעגלה שקעה בבוץ. לאחר שעות רבות של מאמצים הצליחו לחלצה והמשיכו לדרך. לאחר עיכובים רבים ותלאות שונות הגיעו סוף סוף אל היריד, אך היריד נסגר כבר. כאשר נוכחו לדעת שאיחרו את המועד, שלף היהודי את שטר ההתחייבות ודרש מהעגלון לפצותו. הלה טען להגנתו; "שהעיכוב לא נגרם עקב חולשת הסוס וזקנת העגלון ולכן אין הוא חייב לפצותו". לעומתו טען היהודי; "שבנוסה השטר אין סייגים ונימוקים ולפיכך הוא עומד על דרישתו". לאחר ויכוח ממושך, ניאות העגלון לקבל על עצמו את הכרעת הרב המקומי. פנו השנים אל הרב והעלו את טענותיהם. הרב שמע, התבונן בשטר, עיין בפוסקים

להחמיץ את ההזדמנות לעשות עסקים טובים. כאשר ראה האיש עגלה רתומה לסוס מתקרבת אליו, הוא אותה לעגלון שיתקרב אליו כדי להעמיס את סחורתו על העגלה ולנסוע עמו ליריד. כאשר התקרבה אליו העגלה, הבחין שהעגלון גוי זקן והסוס חלש וכחוש וסירב לעלות על העגלה, העגלון הבין מיד את העניין ואמר לו; 'אם הנך חושש שלא תגיע עימי בזמן ליריד, דע לך שאני מיטיב להריץ את סוסי יותר מכל חברי הצעירים. ליתר בטחון, הנני מוכן להתחייב לך בשטר שאם נאחר ליריד, אפצה אותך על כל הפסדיך'. לאחר שחתם הגוי על שטר ההתחייבות, העמיס היהודי את סחורתו ויצא בלב שקט לדרך. לפתע קדרו השמים, גשם עז ניתך ארצה,

המטמון שבכמוט

תקציר התשובה:

השובר את הפמוט חייב לשלם את שוויי של הפמוט בשעת שבירתו.

לוד היכל התרבות קפול 2

ביום ראשון כה' שבט 30/01/11

כניסה 10 שקל

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

מעלה אדומים אשכול הפיס למדעים ואומנויות מדבר יהודה 5

ביום שני כו' שבט 31/01/11

כניסה 10 שקל

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

קריית אונו מתנ"ס בקריה האקדמית צה"ל 104

ביום רביעי כח' שבט 02/02/11

כניסה 10 שקל

השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30

קדימה כולל תפארת לב השרון-בית יוסף מימון 11

ביום חמישי כט' שבט 03/02/11

כניסה לאברכי הכולל בלבד

תחילת התוכנית ב־15:00

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

תמונות מהרצאות של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר באור יהודה

שופר-בריאות

בריאות חובה לכל המשפחה

חברת שופר ניוז פועלת באופן שוטף למען שיפור רווחת הציבור. בחודשים האחרונים הושקעו מאמצים במציאת תשובה ביטוחית הולמת לצרכי הציבור בביטוח בריאות. חוק ביטוח הבריאות הממלכתי וכן הביטוחים המשלימים של קופות החולים, משאירים חלל המאלץ רבים מאיתנו לחפש ביטוח רפואי נוסף, המכסה גם השתלות ותרופות שאינן בסל הבריאות. **חברת שופר ניוז**, בליווי מומחים מתחום הביטוח, ריכזה ובדקה הצעות של מספר חברות ביטוח מהמובילות בשוק ולאחר מו"מ בחרה וקיבלה תנאים מועדפים הן ברמת הכיסוי והן ברמת התעריפים באמצעות סוכנות הביטוח **שיר שי סוכנות לביטוח**.

הפוליסה תכלול את הפרקים הבאים:

- תרופות שאינן בסל הבריאות, מצילות ומאריכות חיים 1,000,000 ₪ מתמלא מדי 3 שנים.
- השתלות ללא תקרה בהסדרים של חברת הביטוח לחילופין \$50,000 להשתלה שבוצעה ללא מעורבות החברה.
- טיפולים מיוחדים בחו"ל ללא תקרה.
- הביטוח מכסה גם במקרה שהסיבה הינה: תאונות דרכים, תאונות עבודה ואירוע טרור.
- ביקור רופא 24 שעות ביממה בהשתתפות עצמית בסך 25 ₪.
- ניתנת אפשרות להרחיב את בסיס הפוליסה ולהוסיף: כיסוי לניתוחים, כיסוי למחלות קשות, ייעוץ מומחה, כיסוי למקרה מצב סיעודי ועוד...

רשאים להצטרף לתוכנית קרובי משפחת החבר מדרגה ראשונה.

לרכישת הביטוח למשפחה + הרחבות יש לפנות לסוכנות הביטוח בטל. *9001
חברת שופר ניוז פועלת ותמשיך לפעול למען רווחת הציבור.

כ- 45 ₪ למשפחה
* זוג הורים + ילדים עד גיל 22 ללא הגבלה

המחיר המדויק ייקבע בהתאם לגיל. התנאים המלאים והמהיבטים הינם אלה המפורטים בתנאי הפוליסה ו/או כתב השירות.